

Sygn. akt I UK 143/16

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania M. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku M. M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. – oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. z dnia 27 lutego 2015 r., sygn. akt III U [...] którym oddalono odwołanie M. M. od decyzji organu rentowego z dnia 29 września 2014 r., odmawiającej odwołującemu się prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych wobec nieudowodnienia 15 - letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną - skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w

art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

W ocenie autora skargi „istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, tj. § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z uwagi na wywołujące przez ten przepis rozbieżności w orzecznictwie sądów, w kontekście tego, czy praca w warunkach szczególnych ma znaczenie przy ustalaniu prawa do emerytury, jeżeli jest wyłącznie wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., czy też wykonywanie w sposób marginalny innej pracy niebędącej pracą wymienioną w wykazie nie zaprzecza pełnemu wymiarowi czasu pracy w szczególnych warunkach”.

Wskazano, że „Nie budzi wątpliwości, iż wobec zebranego w sprawie materiału dowodowego a zwłaszcza twierdzeń skarżącego, zeznań świadków W. E. F. i S. G. oraz świadectwa pracy z dnia 30 kwietnia 1997 roku, praca skarżącego była świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, a co przemawia za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618). Punktem odniesienia do konstruowania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania są ustalenia stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Nie można przedstawiać twierdzeń o występowaniu przyczyn przyjęcia skargi z art. 398⁹ § 1 pkt 1 czy też z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. sprzecznie – w oderwaniu od podstawy faktycznej zaskarżonego skargą wyroku Sądu drugiej instancji (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Autor skargi nie przedstawia odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.; nie przedstawia rozbieżności w orzecznictwie sądowym dotyczących sygnalizowanej kwestii. Przede wszystkim uzasadnienie wniosku jest oparte na założeniu, że skarżący wykonywał jedynie w sposób „marginalny” inne czynności niebędące pracą w szczególnych warunkach określoną w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Jest to założenie sprzeczne z ustaleniami stanowiącymi podstawę faktyczną zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku. Tymczasem Sąd Apelacyjny w [...] ustalił, że wnioskodawca w okresie od 10 października 1972 r. do 30 kwietnia 1997 r. był zatrudniony na stanowisku mechanika pojazdu samochodowego, pełnił również funkcję brygadzysty. Na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz świadków W. F. i S. G. Sąd ustalił, że mechanicy samochodowi pracowali zarówno w kanałach remontowych, jak też poza nimi. Zeznający utrzymywali wprawdzie, że większość pracy wszystkich mechaników zatrudnionych w spornym okresie była wykonywana w kanałach oraz, że bez kanałów nie dało się dokonywać napraw samochodów, nie mniej jednak wskazywali, iż naprawy były wykonywane „przeważnie” w kanałach oraz, że „dokonywane były też naprawy i regulacje poza kanałami. W zakładzie zatrudnionych było około 30 mechaników i znajdowało się tam 6 kanałów, w tym jeden na zewnątrz”. S. G. zeznał, że „praca mechaników wykonywana była zarówno wewnątrz warsztatu w kanałach, na zewnątrz warsztatu, jak też w terenie, na trasie, w miejscu awarii samochodu”.

Według Sądu pomimo tego, że praca mechaników odbywała się na dwie zmiany nie można uznać za wiarygodne zeznań świadków w zakresie, w jakim wskazywali, że wszyscy mechanicy pracowali wyłącznie w kanałach – było to niemożliwe z uwagi na ilość kanałów i zatrudnionych mechaników samochodowych. Wnioskodawca jako brygadzysta nadzorował pracę 8 mechaników, co łączyło się z

wykonywaniem dodatkowych obowiązków polegających na przydzielaniu i kontrolowaniu ich pracy, nie zawsze wyłącznie w kanałach remontowych. W zakładach, w których pracował skarżący nie było podziału na mechaników wykonujących czynności w kanałach i poza kanałami. Wszyscy mechanicy wykonywali te same prace. Wykonywane były naprawy wszelkiego rodzaju, również konserwacje sprzętu, przeglądy, prace montażowe, demontażowe, regulacyjne, naprawcze, spawalnicze, lakiernicze, malarskie, jak też usuwanie awarii w terenie.

Według Sądu drugiej instancji wnioskodawca wykonywał w spornym okresie czynności związane z pracą mechanika w kanałach remontowych. Jednakże jego obowiązki nie sprowadzały się wyłącznie do wykonywania napraw w kanale remontowym. Naprawy wykonywane były przez wnioskodawcę zarówno w kanale, jak i poza kanałem, w tym również w terenie.

Powyżej przedstawione ustalenia faktyczne stanowiły płaszczyznę subsumcyjną do zastosowania w sprawie wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisów prawa ubezpieczeń społecznych i stwierdzenia, że skarżący w okresie od 10 października 1972 r. do 30 kwietnia 1997 r. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku mechanika pojazdu samochodowego i mechanika pojazdu samochodowego - brygadzysty pracy w szczególnych warunkach, określonej w dziale XIV pkt 16 wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. W konsekwencji nie spełnia przesłanki prawa do spornego świadczenia emerytalnego w postaci wykazania 15 – letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Tego – przedstawionego wyżej – stanowiska zaskarżonego wyroku nie uwzględnia uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Zamiast tego autor skargi eksponuje swoje gołosłowne twierdzenie o „marginalnym” wykonywaniu przez skarżącego innych czynności niestanowiących pracy w szczególnych warunkach. O rozbieżności w orzecznictwie sądowym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie przekonuje zacytowanie poglądów wyrażonych przez

Sąd Najwyższy w powołanych w uzasadnieniu wniosku orzeczeniach. Brakuje wykazania w formie odpowiedniego wyводу rozbieżności w interpretacji wskazanego przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. z uwzględnieniem odmienności stanów faktycznych spraw, na tle których zapadały powołane orzeczenia.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK

227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przed wszystkim autor skargi swojego twierdzenia o oczywistej zasadności jego skargi nie wiąże z żadnym przepisem prawa. Poza prostym zaprzeczeniem stanowisku zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] brakuje odpowiedniego wyводу wykazującego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.